

“ท่อพญานาค” มีที่มาอย่างไร? ย้อนประวัติสิ่งประดิษฐ์ไทยที่อยู่ คู่เกษตรกรรมมาหลายสิบปี ก่อนถูกดัดแปลงให้แรงขึ้น ใหญ่ขึ้น และกลายเป็น “ท่อชิง”

ช่วงน้ำท่วมหลายพื้นที่ในกรุงเทพฯ เครื่องมือชิ้นหนึ่งกลับมามีบทบาทในสายตาของคนจำนวนมากอีกครั้ง ตัวเครื่องมีลักษณะเป็นท่อยาว ต่อเข้ากับเครื่องยนต์ ก่อนปล่อยน้ำจำนวนมากออกมาจากอีกด้าน หลายคนเรียกมันว่า “ท่อพญานาค” ขณะที่เครื่องขนาดใหญ่ที่ถูกนำมาใช้เร่งระบายน้ำ มักถูกเรียกว่า “ท่อชิง” แต่ก่อนจะมายุ่งกลางกรุงเทพฯ เครื่องสูบน้ำหน้าตาแบบนี้อยู่กับไร่นาและเกษตรกรไทยมาหลายสิบปีแล้ว และจุดเริ่มต้นของมันยังเชื่อมโยงกับนักประดิษฐ์ไทยคนสำคัญคนหนึ่ง

ก่อนจะเรียก “ท่อพญานาค” มันเคยชื่อ “ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์” ต้นเรื่องต้องย้อนกลับไปถึง ม.ร.ว.เทพฤทธิ์ เทวกุล วิศวกรและนักประดิษฐ์ด้านเครื่องจักรกลการเกษตร ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองเกษตรวิศวกรรมกรมการข้าว ตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 2490 เป็นต้นมา ม.ร.ว.เทพฤทธิ์ทำงานวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรสำหรับเกษตรกรไทยหลายชนิด ทั้งรถไถที่รู้จักกันในชื่อ “ควายเหล็ก” เครื่องนวดข้าว เครื่องสีข้าว รวมถึงเครื่องมือด้านชลประทาน หนึ่งในผลงานสำคัญคือ “ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์” ในช่วงที่การจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรยังพึ่งพาเครื่องมืออย่างระหัดไ้ ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์ช่วยให้เกษตรกรเคลื่อนย้ายน้ำเข้าและออกจากพื้นที่เพาะปลูกได้รวดเร็วขึ้น สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนบันทึกว่า หลังการประดิษฐ์ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์ประสบความสำเร็จ เครื่องมือชนิดนี้ได้รับความนิยมมากขึ้น จนระหัดไ้สำหรับสูบน้ำค้อย ๆ ลดบทบาทลง เอกสารของกรมวิชาการเกษตรอธิบายท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์รุ่นหนึ่งว่า มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5-6 นิ้ว ความยาวตั้งแต่ 8 ฟุตขึ้นไป และสามารถใช้ร่วมกับเครื่องยนต์เบนซินหรือดีเซลได้ หลักการทำงานค่อนข้างตรงไปตรงมา

ภายในท่อยาวมี เพลลาและใบพัด เมื่อเครื่องยนต์ส่งกำลังให้เพลลาหมุน ใบพัดจะผลักดันน้ำให้ไหลผ่านตัวท่อออกมา จึงเหมาะกับงานสูบน้ำเข้านา ระบายน้ำออกจากพื้นที่เกษตร บ่อปลา หรือบ่อกุ้ง โครงสร้างที่ประกอบด้วย ท่อ เพลลา ใบพัด ระบบส่งกำลัง และเครื่องยนต์ ยังทำให้ช่างท้องถิ่นสามารถซ่อม ปรับ และพัฒนาต่อได้ง่าย

แล้วชื่อ “ท่อพญานาค” มาจากไหน? เมื่อเครื่องสูบน้ำชนิดนี้ถูกใช้อย่างแพร่หลาย ชื่อ “ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์” ก็มีชื่อเรียกอีกแบบเกิดขึ้นในหมู่เกษตรกรว่า “ท่อพญานาค” สารานุกรมไทยฯ บันทึกไว้ว่า เกษตรกรเรียกเครื่องสูบน้ำชนิดนี้ว่า “ท่อพญานาค หรือท่อเทพฤทธิ์” แสดงให้เห็นว่าคำว่า “ท่อพญานาค” ถูกใช้เป็นชื่อเรียกทั่วไปมานานแล้ว ส่วนเหตุผลของชื่อ แหล่งข้อมูลปัจจุบันมักอธิบายโยงกับรูปร่างของท่อที่ยาวทอดลงไปในน้ำ และเวลาทำงานจะมีน้ำจำนวนมากพุ่งออกจากปลายท่อ ทำให้ภาพที่เห็นคล้ายพญานาคพ่นน้ำ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีหลักฐานเก่าที่ระบุชัดว่าใครเป็นคนเรียกชื่อนี้เป็นคนแรก หรือเริ่มใช้ตั้งแต่เมื่อไร สิ่งที่ชัดเจนกว่าคือ “ท่อพญานาค” กลายเป็นชื่อเรียกของเครื่องสูบน้ำประเภทหนึ่ง มากกว่าจะเป็นชื่อของแบรนด์ใดแบรนด์หนึ่ง โรงงานไทยเริ่มพัฒนาท่อพญานาคต่อ หลังท่อเทพฤทธิ์แพร่หลาย โรงงานเครื่องจักรการเกษตรในประเทศไทยก็นำแนวคิดไปผลิตและพัฒนาต่อ สารานุกรมไทยฯ ระบุว่า มีโรงงานหลายแห่งปรับระบบจากใบพัดเดี่ยวเป็น สองใบพัด ทำให้สามารถสูบน้ำได้เร็วขึ้น โดยไม่ก้าวกาลังเครื่องยนต์ใกล้เคียงเดิม

(ที่มา : MarketingOops!)

แบบ พ.๒

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

เลขทะเบียน ๘๘๘๕๖๒๘๖๐

หนังสือสำคัญนี้ออกให้ไว้เพื่อแสดงว่า บริษัท ชัมเมอร์บี จำกัด โดย นางสาววรรณ เดชานุวัตร
เลขประจำตัวประชาชน ๓ ๑๐๐๘ ๐๐๖๖๔ ๔๓ ๖ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย อายุ ๓๕ ปี อาชีพ นักธุรกิจ
ถิ่นที่อยู่บ้านเลขที่ ๔๖๗/๔ หมู่ที่ - ซอย - ถนน บางแวก
แขวง / ตำบล บางไผ่ เขต / อำเภอ บางแค จังหวัด กรุงเทพมหานคร
เป็น เจ้าของ หนังสือพิมพ์ชื่อ Prakard365 ประกาศ365

มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ ด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจ บัญชี สังคม และลงประกาศ

ภาษาที่หนังสือพิมพ์จะออก ภาษาไทย

ชนิดของหนังสือพิมพ์ที่ออก เป็นแผ่น

ระยะเวลาที่ออกหนังสือพิมพ์ รายวัน

ชื่อสำนักงานของหนังสือพิมพ์ บริษัท ชัมเมอร์บี จำกัด

ตั้งอยู่ ณ ที่ - เลขที่ ๔๖๗/๑ หมู่ที่ - ซอย -
ถนน บางแวก แขวง / ตำบล บางไผ่ เขต / อำเภอ บางแค จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ชื่อสำนักงานของผู้โฆษณา บริษัท ชัมเมอร์บี จำกัด

ตั้งอยู่ ณ ที่ - เลขที่ ๔๖๗/๑ หมู่ที่ - ซอย -
ถนน บางแวก แขวง / ตำบล บางไผ่ เขต / อำเภอ บางแค จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ชื่อโรงพิมพ์ที่พิมพ์ บริษัท ชัมเมอร์บี จำกัด

ตั้งอยู่ ณ ที่ - เลขที่ ๔๖๗/๑ หมู่ที่ - ซอย -
ถนน บางแวก แขวง / ตำบล บางไผ่ เขต / อำเภอ บางแค จังหวัด กรุงเทพมหานคร

หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ นางสาววรรณ เดชานุวัตร เป็นผู้พิมพ์
นางสาววรรณ เดชานุวัตร เป็นผู้โฆษณา
นางสาววรรณ เดชานุวัตร เป็นบรรณาธิการ
บริษัท ชัมเมอร์บี จำกัด เป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์

ออกให้ตั้งแต่ วันที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
(ลงชื่อ)

(นางสาวกนกกร ศักดาเดช)

ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ

พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนการพิมพ์สำหรับจังหวัด กรุงเทพมหานคร

